

СТАНОВИЩЕ

от Проф. д-р Ефрем Ефремов

за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Медии и комуникации – Спортна журналистика)

с дисертационен труд на тема: „Журналистически инструменти за манипулиране на аудиторията в тоталитарния български периодичен печат при отразяването на олимпийските бойкоти (1980-1984 година)“

представен от Калин Орлинов Караиванов, редовен докторант в катедра „Пресжурналистика и книгоиздаване“ на Факултета по журналистика и масова комуникация с научен ръководител: проф. д-р Ефрем Ефремов

I. Оценка на качествата на дисертационния текст

Представената тема за изследване на манипулативните инструменти е особено актуална и днес. Въпреки че анализира един специализиран печат и период отпреди 40 години. Тя е актуална в две направления. Първото – развитието на технологиите доведе манипулативните техники на общественото мнение до невиджани в миналото висоти. Понятия като „фалшиви новини“ или „дийп фейк“ се актуални, но в същността си те не се отличават от типовете манипулации, които авторът не представя. Второто – колкото и да изглеждаше, че времето на политизирането на спорта изчезва, действителността ни показва съвсем други тенденции. Всяко голяма спортно събитие се политизира до крайност, извличат се обществени дивиденди, редица групи искат да постигнат своите цели, използвайки популярността на спорта. Това важи най-вече за Олимпийските игри.

Авторът теоретично е добре запознат с проблемите свързани с медийната манипулация. Безспорно – зад тази му подготовка стои и един дълъг практически опит като журналист. Този факт винаги е в помощ на всеки изследовател в нашия факултет. Когато не само проучва даден процес, а сам е участвал в него. Това обстоятелство му помага да представи методическите определения и механизми на манипулативните техники и процедури, които са действали в този исторически период. Някои от тях – съществуват и до днес.

Не ми се иска да следвам стандартната схема и да анализирам труда на автора по глави. Но не мога да не отбележа, че най-успешно докторантът се е справил с втора глава, (раздел, където точно се говори по поставената тема и на практика е представил методически ясно и точно манипулативните механизми в медиите, като теоретически и методически постулат.

II. Приноси на дисертационното изследване

В четвърта глава, която е същността на изследването му, той е събрал добросъвестно значителен емпирически материал, очертал е доминиращите характеристики, водещите техники и честотата на използването им. Авторът типологизира формите на манипулация през съответния идеологически контекст. Доказва и причините за успеха на тези манипулации: ниска информационна култура, повтаряне на едни и същи тези от всички „средства за масово осведомяване“ (според тогавашното определение на медиите), създаването и налагането на митологеми за добрия и за отрицателния герой в обществото. Точна такава типологизация и анализ се прави за първи път в научното поле на спортната журналистика. Това е едно от сериозните достойнства та представения ни труд.

Кое от една страна показва колко всеобхващащ е бил партийният контрол върху информацията, дори и за такива даиделогизирани събития (на пръв поглед), като спортът. От друга страна – в края на всеки спортен текст завършва с едно каре с резултати и победители. Кое дава необходимата доза обективност, която не може да бъде спряна дори и от партийните цензори. Не случайно в онези години беше разпространен изразът, че „Спортът е най-интересното във вестниците“.

Изследваният емпиричен материал е впечатляващ. В доктората са цитирани 307 конкретни публикации, които дават много ясна представа за идеологическата и манипулационна функция на печата тогава. Цитираните текстове са извадка от анализирани 1034 единици. Това изследване доказва категорично тезите на автора. Пак трябва да отбележа, че това е първото по рода си за спортната журналистика.

Отново искам да подчертая, че пред нас има едно много сериозно изследване, съчетано с практически журналистически опит и добра теоретична подготовка.

Тези му резултати могат и ще бъдат от полза за всички изследователи на тоталитарния печат, защото дават друга ъгъл, друга специфика на използваните методи за манипулация на масите.

III. Бележки и препоръки

Ще е много добре, ако не губи време и задълбочи изследванията си върху много нови случаи на намеса на политиката в спорта, макар и не толкова драстични както през 1980 и 1984 година. Допинг-скандалите след Олимпийските игри в Сочи, даването на домакинството на Катар на Световното първенство по футбол, призивите за неучастие на руски и белоруски спортисти

от игрите в Париж му дават широко поле за изследване. Ако го направи, той ще стане един от малцината български изследователи, запознати с тази тематика.

Като негов научен ръководител и дългият срок за завършване на този труд показват, че всичките въпроси, които съм имал към него и работата му, аз вече съм ги задал. След като съм го одобрил за вътрешна защита пред Катедра „Пресжурналистика и книгоиздаване“ на ФЖМК, означава, че съм получил нужните отговори.

IV. Публикации и участия в научни форуми

Авторът има нужните (по закон) публикации по темата, в авторитетни научни списания и са още едно доказателство за експертността му по темата.

V. Заключение

Представеният дисертационен труд: „Журналистически инструменти за манипулиране на аудиторията в тоталитарния български периодичен печат при отразяването на олимпийските бойкоти (1980-1984 година) от Калин Караиванов, редовен докторант в катедра „Пресжурналистика и книгоиздаване“ на Факултета по журналистика и масова комуникация с научен ръководител: проф. д-р Ефрем Ефремов...отговаря напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, както и на Правилника за неговото прилагане и Правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности „доктор“.

Имайки предвид гореизложеното, както и доказаните изследователски качества на докторанта и успешно защитената му теза, предлагам на научното жури да бъде присъдена на Калин Караиванов „доктор“ по професионално направление 3.5.Обществени и информационни науки (Медии и комуникации – Спортна журналистика).

Дата: 01.02.2024 г.

Рецензент:

Проф. д-р Ефрем Ефремов